

CHÙA LINH QUANG:

DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA CẤP QUỐC GIA

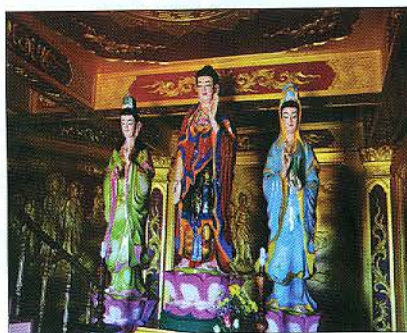
Bài & ảnh: LÝ THO

Linh Quang Tự thuộc địa phận xã Tam Thanh, huyện đảo Phú Quý, tọa lạc trên một ngọn đồi thoai thoải trong khung cảnh trầm mặc, thoáng đãng. Toàn bộ cảnh chùa nổi lên như một chấm son được lồng khéo léo giữa bức tranh sơn thủy hữu tình của đảo. Linh Quang Tự không chỉ là nơi có quang cảnh đẹp, mà còn là ngôi chùa tiêu biểu trên các lĩnh vực lịch sử, văn học, nghệ thuật so với các ngôi chùa khác của tỉnh Bình Thuận.

Theo gia phả lưu truyền từ thuở khai lập đến nay thì chùa Linh Quang được tạo dựng vào năm 1747 (đời Cảnh Hưng năm thứ 8). Thuở sơ khai, nơi đây chỉ là một tiểu am tranh lá đơn sơ đứng trầm mặc trên ngọn đồi hoang vắng. Quanh chùa thuở ấy là những khu rừng, những mỏm đá nguyên sinh trầm lắng thích nghi với cảnh Phật tràng. Vị Sư tổ khai sáng chùa là Nguyễn Cánh, trước khi qua đời đã lập gia phả giao lại cho con là Nguyễn Khách thừa kế ngôi tiểu am. Số di sản và văn vật của vị sư tổ giao lại cho Nguyễn Khách rất lớn và quý hiếm. Đặc biệt là sự kiện Nguyễn Ánh (sau này là vua Gia Long) khi bị quân

Tây Sơn truy đuổi đã bỏn tẩu ra Phú Quý và dừng chân lưu gót tại chùa Linh Quang.

Trong chùa chứa đựng nhiều văn vật quý giá như: Tượng Phật cổ, Đại hồng chung, trống Đại phổ bát nhã và hàng chục câu văn tự cổ được khắc ghi trên các bức hoành, câu liên, đối... có nội dung liên quan đến các sự tích Phật giáo, ca ngợi Đức Phật, hướng con người vào cõi thiện. Trong những bảo vật được lưu giữ cẩn mật nhất tại Linh Quang Tự phải nói đến hộp đựng sắc phong của các vua triều Nguyễn ban cho chùa. Có tất cả 5 sắc phong, trong đó đời vua Tự Đức phong 2 sắc, vua Đồng Khánh phong 1 sắc, Duy Tân 1 sắc và Khải Định 1 sắc. Cả 5 sắc thần đều viết trên giấy ▶

kim tiên màu vàng, đóng dấu "Sắc mạng chi bảo" của triều Nguyễn. Đến nay, sắc thần vẫn còn nguyên vẹn, hàng năm khi có những nghi lễ trọng đại mới được đưa ra sau khi đã làm lễ thỉnh sắc.

Xung quanh chùa là những cây bồ đề đại thụ và vườn cây ăn quả xanh tươi bốn mùa. Những rừng dừa xanh bạt ngàn vươn cao, xen kẽ là những loại cây ăn quả khác vừa tạo bóng mát, vừa như những hàng rào bao bọc bảo vệ chùa ngăn cách với cuộc sống trần tục. Đứng từ cổ lầu mặt tiền của tòa chánh điện có thể nhìn bao quát vẻ đẹp hoang sơ nhưng hết sức trữ tình của hải đảo. Nhìn về hướng Bắc và Đông Bắc là đồi núi thoải thoải, nương rẫy của nhân dân, màu đỏ nhạt của đồi rẫy còn giữ lại dấu tích nham thạch của núi lửa thuở trước. Nhìn về phía Tây là xóm làng, nhà cửa mọc lên san sát như

khẳng định cuộc sống đi lên của bà con ngư dân. Xa hơn, bên kia xóm làng là biển cả mênh mông xa tít tận chân trời mờ ảo. Những chiếc thuyền câu tấp nập vào ra, người thì hội hải cảng buôn ra khơi chuẩn bị một chuyến đánh bắt xa, người thì hớn hờ đưa thuyền cập bến sau một chuyến ra khơi thắng lợi đầy ắp cá tôm. Một sức sống mãnh liệt diễn ra sôi nổi từng ngày từng giờ trên hải đảo. Đêm đến đứng từ Linh Quang Tự nhìn ra khơi xa, ánh đèn câu dăng dăng sáng rực một vùng trời biển như canh giữ giấc ngủ yên lành cho người dân xứ đảo.

Cũng từ Linh Quang Tự, nhìn về hướng Tây Bắc là ngọn núi Cấm trữ tình. Đây là ngọn núi cao nhất đảo (105m) với màu xanh cây rừng phủ kín. Nơi đây có ngọn Hải đăng báo hiệu cho tàu bè xác định phương hướng ban đêm. Ở Đông Bắc

có ngọn Cao Cát cao 85m, là một kỳ quan của đảo mà thiên nhiên đã khéo tạo nên. Một ngọn núi san hô bị sóng gió bào mòn tạo thành những dãy bậc thang xoắn tròn ốc. Trên núi có nhiều mỏm đá và hang động nguyên sinh với nhiều sự tích kỳ bí hấp dẫn. Nơi đây còn có ngôi chùa Linh Sơn cổ kính trang nghiêm thu hút đông đảo du khách đến tham quan. Nhìn về Đông Nam là Hòn Tranh thơ mộng, một hòn đảo lẻ với bao sự tích kỷ niệm một thời vua Gia Long và các tùy tướng của ông từng lưu gót.

Mùa lễ hội đến với nhà chùa và nhân dân vào các dịp rằm tháng 4 âm lịch (lễ Phật Đản), Tết Thanh Minh và rằm tháng 7 âm lịch (lễ Vu Lan). Đây là dịp cảnh chùa tung bừng nhộn nhịp tiếp đón mọi người dân trên đảo và du khách đến chiêm bái Phật. Không chỉ nhân dân, Phật tử xung quanh tham dự mà gần như toàn bộ người dân trên đảo cũng đến tham gia lễ hội viếng Phật, lễ chùa.

Linh Quang Tự là ngôi chùa cổ nổi tiếng về quy mô cũng như nghệ thuật kiến trúc, tôn giáo, lễ nghi, có những cảnh trí thiên nhiên đa dạng xứng đáng là danh lam thắng cảnh của đảo Phú Quý. Nếu tính niên đại chính thức của ngôi chùa theo gia phả để lại thì chùa được kiến tạo, tu bổ lại vào năm Đinh Mão 1747 đời vua Lê Hiển Tông - niên hiệu Cảnh Hưng thứ 8. Đến nay, ngôi chùa đã có niên đại 270 năm và là một trong những ngôi chùa có niên đại sớm nhất ở Bình Thuận. Với những giá trị và ý nghĩa tiêu biểu đó, ngày 12-1-1996, chùa Linh Quang được Bộ Văn hóa Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) xếp hạng thắng cảnh cấp Quốc gia. ■